

6. krajská protidrogová konference

**Poskytování léčby problematickým
uživatelům drog v rámci kriminální justice**

Prof. Morag MacDonald

Centre *for* Research *into* Quality
Birmingham
City University

**Česká Republika, Středočeský kraj
1.-3. prosince 2008**

Přehled

Prezentace se bude zabývat...

- drogami jakožto hlavním okolností výkonu trestu v EU
- léčbou problémových uživatelů drog v rámci kriminální justice
- léčbou drogových závislostí v kriminální justici
- spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi

Drogy jakožto hlavní okolnost výkonu trestu v EU

- Ve většině evropských zemí je 10-30% všech vězňů odsouzeno za drogovou kriminalitu (SPACE, 2006)
- Navíc, nespecifikovaný počet vězňů je odsouzen za majetkovou trestnou činnost (loupež, vloupání, atd) související s drogovou závislostí
- Mezi odsouzenými za drogovou kriminalitu převažují ženy (např. Dünkel, 2005)

Užívání drog ve věznicích

- Drogy se ve věznicích mohou vyskytovat a opravdu se vyskytují
- Uživatelé drog si často najdou cestu jak v jejich užívání pokračovat i při výkonu trestu
- Někteří začnou drogy užívat až ve věznicích

Nitrožilní aplikace drog ve věznicích

- Nitrožilní aplikace jsou obvykle ve věznicích méně časté než v komunitách, ale vzhledem k nedostatku injekčního náčiní jsou riskantnější
- Mnoho vězňů začne užívat drogy nitrožilně až ve vězení
- Vězni sdílí injekční náčiní s více osobami
- Značná spolupráce mezi vězeňskou a běžnou populací aplikující si drogy nitrožilně

Problémoví uživatelé drog v orgánech trestního řízení

Zatčení

Cely předběžného zadržení

Vazební věznice

Věznice

Na svobodě

Léčba drogových závislostí

Léčba drogových závislostí v rámci kriminální justice

Vazební věznice

Informace
Doporučení
Zdravotní sestry
Výměna jehel
Omezená substituční léčba
Spolupráce s NNO

Arrest Houses

Omezená zdravotní péče + služby poskytované uživatelům drog

Věznice

Detoxifikace
Bezdrogové léky - (založené na abstinenci)
psycho/sociologická podpora
Skupinové terapie
Léčba metadonem
Výměna jehel
Spolupráce s NNO
Návaznost služeb

Lecba drogových závislosti ve věznicích

Iniciativa	Již dostupných	Plánuje se zavést	Neuvažuje se o dalších
Substituční léčba	17	4	4
Program výměny jehel	5	2	16
Poskytování bleach	9	2	10
Skupinové terapie	9	0	7
Bezdrogové látky	11	1	6

Zdroj: WHO/HIPP Průzkum mezi ženskými vězni, 2008
42 Zemí, Odpovědělo 67%

Substituční léčba: Věznice

- Zlepšená dostupnost, dostupná v přibližně 30 vězeňských systémech po celém světě (Kanada, Austrálie, Írán)
- Většina systémů v západní Evropě a některé v Evropě střední a východní
- Poskytování je omezeno pouze na některé velké členské státy EU (SRN, FR, UK)

Hodnocení

SL a především PMM snižují:

- nitrožilní i jiné užívání drog ve věznicích
- rizika spojená s nitrožilní aplikací drog
- počet obvinění souvisejících s drogami a recidivu

Program výměn jehel a stříkaček: Věznice v

- **Švýcarsko: První program 1992/93** nyní – v 7 věznicích
  - **Německo: Pilotní program v 1996** nyní – v 1 věznici (pokles ze 7)
  - **Španělsko: Pilotní program v 1997** nyní – schválen pro všech 69 věznic, probíhá ve více než 30 věznicích
  - **Moldavsko: Pilotní program v 1999** nyní – v 7 věznicích
  - **Kyrgyzstan: Pilotní program v 2002** nyní – ve všech 11 věznicích
  - **Program probíhá také v Arménii, Bělorusku, Íránu a Lucembursku.**
- **Program je v diskuzi i v Belgii, Portugalsku, Ukrajině, Polsku a Skotsku.**

Hodnocení programu výměny jehel a injekčních stříkaček

Hodnocení ukázalo:

- sdílení stříkaček bylo „silně omezeno“
- žádné nové záznamy infekce HIV
- pokles ve smrtelném i jiném předávkování heroinem
- pokles počtu abscesů a jiných infekcí souvisejících s nitrožilní aplikací drog
- jednodušší možnost jak doporučit uživatele drog do léčebných programů

Role NNO ve službách poskytovaných uživatelům drog: Věznice

NNO hrají klíčovou roli v poskytování služeb uživatelům drog

Anglie léčba drogových závislostí ve věznicích (RaPT, Phoenix Futures)

Estonsko skupinové terapie a poradenství + léčba (CONVICTUS)

Německo snižování škod pro uživatelky drog (JES)

Litva skupinové terapie ve věznicích + péče pro uživatele drog po skončení výkonu trestu (Space of Life)

Dánsko léčba drogových závislostí u mladistvých ve spolupráci s NNO

Itálie poskytování metadonu zadrženým osobám (Villa Maraini)

Problémy léčby drogových závislostí ve věznicích

- Negativní postoj vůči problematickým uživatelům drog (ze strany policie a vězeňských strážců)
- Nedostatek odborných služeb zaměřených na problematické uživatele drog
- Nedostatek financí na zavedení služeb a jejich udržitelnost
- NNO v některých v některých vězeňských systémech
  - nemají přístup k věznicím
  - nechtějí pracovat ve věznicích

Závěr

- Nevyrovnanost mezi věznicemi a vazebními věznicemi, v porovnání s léčbami drogových závislostí v běžné populaci (WHO + Směrnice CPT)
- Lidé chápou důležitost věznic, ale služby které jsou v nich poskytovány nejsou kompletní a zavádění nových služeb se liší věznici od věznice
- Odlišná úroveň v přístupnosti a dostupnosti léčby drogových závislostí pro vězně čekající na soudní proces

Závěry

- Potřeba programů na léčbu drogových závislostí navržených pro ženy
- Potřeba jednotného přístupu, aby bylo možné zajistit jednotný přechod po návratu z vězení k poskytovateli léčby, který zajistí:
  - návaznost péče
  - podpora ke znovuvytvoření sociální sítě a rodinných vztahů
  - pomoc při problémech s bydlením
  - pomoc se zaměstnáním v případě přesídlení
- Důležitost spolupráce NNO s policií a vězni týkající se léčby drogových závislostí a opatření na snižování škod

Závěrem

Je zapotřebí především mnohem více alternativního dozoru pro léčbu drogových závislostí, aby problémoví uživatelé drog nemuseli do vězení